

Dolny Śląsk jako region o wysokiej atrakcyjności turystycznej należy do kluczowych terytoriów w Polsce pod względem rozwoju turystyki i tym samym odgrywa znaczącą rolę w generowaniu polskiego PKB w tej branży (szacuje się, że branża turystyczna odpowiada za ok. 6% PKB w Polsce).

Wg danych za I półrocze 2019 r. Dolny Śląsk z liczbą 4,5 mln udzielonych noclegów jest trzecim w Polsce województwem (po małopolskim i zachodniopomorskim) i stanowi 11,2% ogółu noclegów udzielonych turystom w Polsce. W tym samym okresie w woj. Dolnośląskim było 1,8 mln turystów korzystających z noclegów co stanowi 11,5% ogółu korzystających z noclegów w Polsce (3 miejsce po województwach mazowieckim i małopolskim). Warto zaznaczyć, że Dolny Śląsk odnotował najwyższą w skali kraju dynamikę wzrostu turystów – w porównaniu I półrocze 2019 do I półrocza 2018 wyniosła ona ponad 12%. W czołówce 10 powiatów z największą liczbą udzielonych noclegów w Polsce w I półroczu 2019 r. znajdują się aż 3 z Dolnego Śląska – miasto Wrocław, powiat jeleniogórski, powiat kłodzki (odpowiednio miejsca 6,8,9).

Wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a – Deferta mierzony liczbą miejsc noclegowych na 1000 ludności wynosił w województwie dolnośląskim w 2019 r. 22,9 i był trzecim co do wielkości wśród województw w Polsce (po zachodniopomorskim i małopolskim, przy średniej krajowej 15,1). Jest to jeden ze wskaźników zagospodarowania turystycznego określający stopień rozwoju funkcji turystycznej w danym regionie, umożliwiający porównania międzyregionalne i międzynarodowe i wskazanie regionów najbardziej rozwiniętych pod względem turystycznym.

Bezpośrednio w podmiotach prowadzących działalność w zakresie zakwaterowania, wyżywienia, kultury, rozrywki, rekreacji pracowało na koniec 2018 r. na Dolnym Śląsku ok. 40 tys. osób (sekcja I oraz R w PKD), co stanowiło 3,5% wszystkich pracujących w regionie. Faktyczna liczba osób utrzymujących się z tej branży w regionie (rodziny, osoby we wspólnych gospodarstwach domowych, podmioty prowadzące działalność w otoczeniu branży np. transport, handel) może być kilka razy wyższa. Na Dolnym Śląsku bezpośrednio we wskazanych sekcjach PKD pracuje ok. 9% pracujących w tych obszarach branżowych w Polsce.

Na Dolnym Śląsku na koniec 2019 r. zarejestrowanych w REGON było 19,7 tys. podmiotów działających w branży turystycznej (sekcja I, R oraz sekcja N dział 79), co stanowi 5,2% wszystkich podmiotów gospodarki w regionie. Podmioty dolnośląskie w tej branży stanowią 8,3% rynku podmiotów turystycznych w kraju.

Turystyka to jeden z sektorów gospodarki, który został bezpośrednio dotknięty kryzysem spowodowanym pandemią koronawirusa. Ogłoszenie 14 marca br. stanu zagrożenia epidemicznego spowodowało również ograniczenia m.in. w działalności związanej z prowadzeniem obiektów noclegowych długiego i krótkiego zakwaterowania oraz uzdrowisk. Ograniczenia przemieszczania się w kraju oraz zamknięcie granic spowodowały spadek liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych. Szacuje się, że w Polsce w marcu br. liczba turystów korzystających z noclegów (obiekty posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych) była o ok. 65% niższa w porównaniu z marcem ub. roku a w kwietniu spadek ten był już 97,5%¹. Baza noclegowa turystyki, obejmująca obiekty noclegowe powyżej 10 miejsc noclegowych, liczyła w Dolnośląskim w 2017 roku 951 obiektów dysponujących 67,9 tys. miejsc noclegowych. Oznacza to, że 8,8% krajowych miejsc noclegowych zlokalizowanych było w gminach województwa dolnośląskiego².

Turystyka jest potencjałem dla rozwoju Dolnego Śląska. Dolny Śląsk - „turystyczne serce Europy”, jako zagłębie turystyczne, możemy podzielić na 11 turystycznych perełek - Bory Dolnośląskie, Dolina

¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/turystyka/> dostęp 28.05.2020 r.

² Turystyka w województwie dolnośląskim w latach 2015-2017, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2018

Baryczy, Dolina Odry, Pogórze Kaczawskie, Góry Sowie, Masyw Ślęży, Karkonosze i Izery, Ziemia Wałbrzyska, Ziemia Kłodzka, Wzgórza Trzebnickie, „Nysa, Kwisa, Bóbr”. Cuda natury, liczne zamki, tajemnice historii, szlaki górskie, podziemne atrakcje, klimatyczne miasta, wszystko to stanowi bogactwo regionu. Województwo dolnośląskie posiada blisko 8,5 tys. zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, co plasuje je na pierwszym miejscu w kraju pod względem liczby zabytków ogółem oraz wskaźnika liczby obiektów wpisanych do rejestru zabytków w przeliczeniu na 100 km², który wynosi 42,4³.

Rosnąca ilość turystów na Dolnym Śląsku od wielu lat (ok. 3% wzrostu rocznie⁴) w tym roku ze względu na sytuację epidemiczną drastycznie spadnie. Turyści rodzimi ale również w znaczącej ilości przyjezdni - Czesi, Niemcy, obywatele Wielkiej Brytanii jak również innych odległych rejonów Europy i całego Świata w obecnym sezonie nie odwiedzą atrakcji turystycznych Dolnego Śląska, a jeżeli taka możliwość się pojawi to ilość ich będzie znacznie mniejsza. Wg GUS co roku Dolny Śląsk odwiedza ok. 3 mln turystów a wydatki turystów z tego tytułu to szacunkowo nawet 2-3 mld PLN⁵. Szacuje się, że wartość ta ze względu na epidemię spadnie o ponad 18%. W marcu ilość turystów na DŚ wyniosła niewiele ponad 100 tys. w analogicznym okresie rdr. blisko 300 tys. (do połowy marca turystyka funkcjonowała normalnie). W kwietniu spadek ten już jest bardzo duży ok. 5 tys. turystów przy wartości również ok. 300 tys. w kwietniu ubiegłego roku⁶. Zastój turystyczny spowodowany COVID-19 to nie tylko liczby, przychody, wzrosty czy statystyki, to przede wszystkim zamknięte szlaki turystyczne, hotele, zabytki i inne liczne atrakcje, punkty gastronomii oraz ogromna ilość mniejszych rodzinnych „firm turystycznych” pensjonatów, zajazdów, agroturystyki. Branża turystyczna, która stanowi kluczową gałąź gospodarki nie tylko dla Dolnego Śląska ale i całego kraju, w bieżącym roku nie przyniesie porównywalnych z latami ubiegłymi przychodów, czy też nowych miejsc pracy. Zagłębie turystyczne województwa w dużej części opiera się na jego południowych obszarach - Ziemia Wałbrzyska, Kotlina Kłodzka, Jeleniogórska. Są to tereny dotknięte problemami natury społeczno-gospodarczej a dodatkowo kryzys związany z COVID 19 znacząco może przyczynić się do dalszego pogłębiania się trudnej już sytuacji.

Ponadto na podstawie danych z ankiety przeprowadzonej w związku z COVID-19 wśród przedsiębiorstw z branży turystycznej (179 respondentów) blisko 80% wszystkich przedsiębiorstw wskazuje na spadek obrotów działalności powyżej 80%. Jednocześnie ponad jedna trzecia przedsiębiorstw wskazuje na całkowity spadek liczby klientów. Powyższe spadki obrotów oraz liczby klientów przyczyniają się bezpośrednio do zawieszania działalności firm z powodu kryzysu wywołanego koronawirusem. Ponad połowa firm albo już zawiesiła działalność, albo planuje w najbliższym czasie to zrobić. Ponad 40% przedsiębiorców oczekuje pomocy finansowej w związku z obecną sytuacją, a ponad 20% oczekuje zwolnienia z opłat podatkowych oraz ZUS, jednocześnie większość przedsiębiorców ocenia dotychczasowe działania Rządu RP, jak i jednostek samorządu terytorialnego w sprawie pomocy branży turystycznej jako bardzo złe.

Nadmienić należy, iż wspieranie i rozwój szeroko rozumianej branży turystycznej znajduje swoje bezpośrednie umiejscowienie w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Do jednych z najważniejszych przedsięwzięć strategicznych ujętych w SRWD 2030 należy zaliczyć:

- promowanie regionu jako atrakcyjnego miejsca dla turystyki, wypoczynku i poprawy stanu zdrowia (1.1.5.);
- wzmocnienie potencjału uzdrowiskowego i turystycznego, w tym rozwój nowych gałęzi turystyki (4.2.4.);

³ Ibidem

⁴ <https://gazetawroclawska.pl/turysci-na-dolnym-slasku-zanosi-sie-na-rekord-zobacz-ile-goscie-zostawia-u-nas-pieniedzy-i-na-co-je-wydadza/ar/c7-14232533> dostęp 28.05.2020

⁵ Ibidem

⁶ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/turystyka/> dostęp 28.05.2020 r.

- wsparcie zagospodarowywania i udostępnienia na cele turystyki lub kultury najważniejszych obiektów zabytkowych oraz miejsc historycznych o znaczeniu ponadregionalnym (4.5.3.);
- Modernizacja i rozbudowa linii kolejowych na terenie województwa, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju linii kolejowych łączących główne ośrodki regionu oraz przejmowania i uruchamiania nieczynnych linii obsługujących ośrodki miejskie, główne obszary turystyczne i obszary wydobycia surowców mineralnych (5.1.2.);
- Wykorzystanie dróg wodnych, w szczególności Odry do żeglugi turystycznej i pasażerskiej oraz transportu wodnego (5.1.9).

Jednocześnie jako działania horyzontalne, obejmujące całe województwo za priorytetowe w ramach SRDW 2030 przyjęto: Wykorzystanie potencjału środowiska i jego ochrona (turystyka i ochrona dziedzictwa kulturowego)⁷.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że w obecnej sytuacji związanej z pandemią koronawirusa kluczowym będzie wsparcie branży turystycznej nie tylko z uwagi na spadające wskaźniki statyczne, oraz pogarszającą się sytuację ekonomiczno-gospodarczą ale również z uwagi, iż jest to gałąź gospodarki bezpośrednio ujęta w strategii rozwoju województwa, jako jeden z kluczowych obszarów w rozwoju.

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030